

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.

מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מפי"ת לייקווד יצ"ו

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה

פרשת נח - גליון 39

פרשת נח

נח איש צדיק - תהיה גאה ושמח בעבודת השם שלך!

התורה מכנה את נח, לא רק צדיק אלא איש צדיק. דוד המלך, בצוואתו לשלמה, אמר לו (מלכים א' פרק ב') וחזקת והיית לאיש. איש זהו לשון חשיבות ונכבדות. כשמדברים עם הכהן גדול, היו אומרים - אישי - כהן גדול (פרק א' דיומא).

בגמ' סנהדרין (קח:) מלמד שהיה נח הצדיק מוכיח אותם ואמר להם דברים שהם קשים כלפידים, והיו בזים אותו, אמרו לו, זקן, תיבה זו למה וכו' ע"ש. אפשר לומר שכדי שאדם אחד יוכל לעמוד כנגד כל העולם, הוא חייב להיות איש! גם אצל אברהם אבינו, שנקרא אברהם העברי, משום שהוא מעבר אחד וכל העולם כולו מעבר אחר, מצינו שנקרא אברם - אב רם ונכבד! גם נקרא ע"י בני חת - נשיא אלקים! עוד בסוף הפרשה מצאנו ברש"י - שיסכה

לשון נסיכות (princess), כמו שרה לשון שררות. האמא של עם ישראל היתה מרוממת וגבוהה, (לעומת כנען לשון כניעה).

אז בפעם הבאה שאתה מרגיש שפלות, תדע שאין זה ה"אני" האמיתי שלך, ה"אני" האמיתי שלך שואף לגדלות, והוא כבר גדול בכמה תחומים! וכמה שאדם חושב על אחרים, הוא מתרומם יותר למעלה - ובאמת אברהם ושרה מיוחדים במדת החסד. אדם שמרגיש שהוא "איש", והוא בטוח בדרכו, וקרוב להשי"ת - יכול גם לסבול בזיונות, וזהו בדיוק תפקידו!

הכרתי יהודי שהיה מבזה א"ע לכבוד שמים, ואף איבד את פרנסתו בשביל זה. אח"כ ראינו כמה נסים מן השמים להגן על כבודו!!

דוד המלך

יש להעיר דבר נפלא אצל אדוננו דוד המלך. מצד אחד כששמעי בן גרא קללו קללה נמרצת, וזרק עליו אבנים, דוד ענה, "הניחו לו ויקלל כי אמר לו ד"! ומצד שני כשדוד רקד לפני הארון כשהושב לירושלים ואשתו, מיכל בת שאול, הוכיחה אותו על זה שביזה את מלכותו, הקפיד עליה, ואמר לה שלכן (שהוא מבזה עצמו לכבוד השי"ת) בחר בו השם למלך במקום אביה! ואנו לומדים מכאן דבר נפלא, שכששמעי ביזה את כבוד דוד עצמו, לא הקפיד כלל. אבל מיכל ביזתה את דרכו בעבודת

לראש ולא לזנב
בר"ה בקשנו שנהיה לראש. החוה"ל בתחילת שער הבטחון מביא פסוק - שהקב"ה אמר ליחזקאל - מדבריהם אל תירא ומפניהם אל תחת" - תחת מלשון שבר, ופחד, אבל גם לשון תחת כי מי שנשבר ממתנגדיו, יהיה תמיד למטה. אם אדם רוצה להצליח בעוה"ז, הוא חייב להיות "ראש" ולא זנב. אדם שמכיר את מעלותיו ודרכו חזק לפניו, אינו מתפעל ואינו זנב לעולם!
סיפור: פעם שאלו את הח"ח זי"ע אם אדם מסויים ראוי להיות משגיח בישיבה. הח"ח המליץ בחום-לא עבר הרבה זמן, והגיע להם מכתב מהח"ח, לא לקחת אותו.. ולמה שינה הח"ח דעתו? כי אותו אדם הגיע לשפוך צער על ענייניו לפני הח"ח. מזה הבין הח"ח שהוא "זנב" ולא "ראש"! אם הוא זנב בודאי לא יוכל להיות ראש לאחרים! אנחנו חייבים לגדול וליהפך יותר ויותר לראש!!

השם, שכל דרכו היה לבטל את עצמו לפני השם. וכיון שדוד קיים ענין "ויגבה לבו בדרכי ד'" - (דברי הימים ב' י"ז), על זה היה חייב להקפיד, כדי שיהיה לו כח להמשיך בדרכו ותפקידו! וכן הוא אצל כל יהודי.

הצעת עבודה למעשה: אתה חייב להיות גאה ושמח בתפקידך, ואל תתן לשטן או לשלוחיו להקטין תפקידך או גדלותך! תחשוב אלו הן מעלותיך ואיפה יש לך כח מיוחד אם בהתמדה בתורה"ק, או בתפילה, בהארת פנים לזולת או בחסד, או בהצנע לכת וכו' וכו'. ותלמד מאמר חז"ל המגדיל את המעלה ההיא ותשנן שוב ושוב, עד שתהיה גאה ומאושר במעלה שיש לך!! זהו חלקך בחיים - תתחזק בו! ועי' מש"כ לקמן בד"ה "להעריך רצון טוב".

אדם הראשון ודוד המלך

בפרשת בראשית למדנו על חטא אדה"ר - שהגיע מזה שחוה שמעה לנחש ואדם שמע לחוה. כאן אנו לומדים שכמו

להמשיך רוח ר"ה לתוך השנה

בר"ה עברנו לפני השי"ת כבני מרון. ועל אף הפחד, חז"ל לימדו אותנו לעשות הנהגות חיוביות של שנה טובה ומתוקה. הזכרנו את דברי החכמת שלמה להגר"ש קלוגר בשו"ע סי' תקפ"ג. שע"י הנהגות אלה, אנחנו הופכים דין לרחמים. ולכן לא אוכלים דברים חמוצים, ויש שאף דגים אינם אוכלים כי הוא מרמז לדאגה!

ומה עם כל השנה, האם מותר לדאוג או להיות עם "פנים חמוצות"? ראש השנה הוא ה"ראש" וכל השנה נגרר אחריו, ור"ה הוא סימן לכל השנה, יהודי צריך להיות "דבש" כל השנה, דרכיה דרכי נועם. ומה עושים אם יש מצבים שנראים שליליים ח"ו? תשובה לכך נלמד משירת הים. זה קלי "ואנוהו".

ויש בזה כמה פירושים. אבל הפשט הפשוט הוא שאיפה את השי"ת! כביכול. ואיך אפשר לעשות כן? אלא **שאם אתה רואה מצב שלילי, ואתה מספר שזה חיובי ויפה, אז קיימת ואנוהו – אייפה אותו ית' כביכול!**

ובאמת זה שייך לפשט השני שכתב רש"י – אספר נוי ושבחו לבאי עולם! כגון מה דודך מדוד, דודי צח ואדום עכ"ל.

וזה שייך לכל יהודי בכל מצב, תמיד לראות הטבת ד' בכל מצב. ולדעת יופי הנהגת השי"ת איתנו!

יהודי התקשר אלי מלוס אנגל'ס שאחרי תקופה שקרא "בטחון וויקלי" (המהדורה באנגלית) זהו הפעם הראשונה שנהנה מיום כיפור, כי ידע כמה השי"ת טוב ומיטיב!!

שאין להתפעל ממי שעומד כנגד דרכך בעבודת ד', כן אין להתפעל מעצותיהם של אחרים, אם אתה מרגיש שיש כאן נגיעה של יצרך הרע. וזהו מה שקרה לאדם וחווה. (ואח"כ גם מאשימים אותו – האשה וכו' נתנה לי מן העץ. הנחש השיאני ואוכל). אדם צריך להתבונן ולהכיר את היצצה"ר שלו, ולא להתפתות אפילו מעצות של אחרים, ליפול ביד יצרו.

דוד המלך קיבל שבעים שנותיו מאדה"ר. וי"ל שהוא תיקן ענין זה. דהמע"ה, בשום פעם לא הקשיב לעצותיהם של גדולי ישראל – יואב ואבישי, כשהרגיש שמעורב כאן יצה"ר. גם זקיננו, יהודה – כשיצחק ויעקב וכל השבטים ישבו בבית דין ואמרו לו לשרוף את תמר שזינתה, "הכיר יהודה למקום ואמר צדקה ממני" – לשון המדרש שמות רבה (ל' י"ט). וזהו מלכות אמיתית. וכדאי' שם במדרש שלכן נתן לו הקב"ה כתר, ועשאו נשיא, ע"ש. ומלך אמיתי יודע שמטרתו בחיים הוא להרוג את היצצה"ר שלו ואינו מתפתה מאחרים. (ובאמת שאול נכשל בזה, במלחמת עמלק שהקשיב לעם לחמול על אגג ועל מיטב הצאן, ומכח זה איבד מלכותו).

סיפור חדש: התקשר אלי יהודי מארץ ישראל, והתלונן על חמיו. מה קרה? חמיו, כסדר קונה לו ספרים, פעם על מידת הכעס, ופעם על נקיון וכו', וזה מאוד פוגע בו, שמרמז לו כסדר שהוא אינו בסדר! זה גורם לו הרבה צער, וגם שנאה לחמיו! אמרתי לו "רואים שחמך אינו יודע את הכלל של רבי אביגדור מילר זצ"ל - "השווער צריך לסגור את פיו ולפתוח את הארנק!" אבל בכל זאת תספר לי קצת על העבר של השווער". התברר שחמיו היה יתום מגיל 6, ואף פעם לא למד כללי החיים, בודאי שהוא מרגיש "כלומניק" אמרתי לו, במקום לחשוב על הקושי שלך עם השווער, תחשוב על התפקיד שלך! תצייר את השווער כיתום בן 6 שבוכה בלויית אביו! תתחיל לרחם עליו ולתת לו הרגשה טובה, ולשמחו, וכך תגדל אתה בעונה! אחרי תקופה הנ"ל התקשר שוב, וסיפר שהוא מרגיש כאדם חדש!

משל למה"ד: אדם נהג רכב ולפניו טנדר (van) לבן. האיש היה לחוץ בזמן, אבל בעל הטנדר היה לו את כל הזמן שבעולם! הוא התחיל להתרגז, עד שמי שנסע אתו אמר לו בפשטות: למה אתה כועס על בעל הטנדר, הלא לפני הטנדר הזה יש אוטובוס גדול שחוסם לו את הדרך. וכן צריך כל אדם לדעת, שלפני שמתרגז על אדם אחר, ינסה להבין שלאותו אדם יש אוטובוס גדול שחוסם לו הדרך!

בטחון עיצמי אמיתי הוא כשאתה מכבד את מה שאתה מייצג, התפקיד שלך. בלי לחשוב על ההרגשות שלך. אתה משתדל להיות נקי מגגיעות, ואתה מתבונן שבאמת הרי אתה "חלק א-לוק ממעל". אם היית מעריך מה שהתורה מעריכה, היית מרגיש כמה רם ונישא אתה, והיית עומד באימה בפני עצמך! וגם היית שמח בלי סוף!!

* עצם זה ששאתה יהודי זה כבר דבר נשגב מבינתו. * וכ"ש אם אתה "מבקש אמונה" ע"י שאתה לומד חוה"ל [או בטחון שבועי!] המבקש אמונה מביא כפרה עצומה לאלפי אנשים! (עי' ירמיהו ה' א'). **אין לך זכות להקטין את המתנות הנפלאות שהשי"ת נתן לך**, ואין זה גאוה להכיר בגודל ערכם! ואדרבה, תודה להשי"ת שברא אותך עם צלם אלקים, ועם נשמה של יהודי (!!!) * וכן אם אתה מתמיד * או בעל צדקה, * או יהודי שרוצה לעשות רצון השי"ת! * וכן אם ח"ו אתה מרגיש שאתה בעל ייסורים תדע שאין סוף לחשיבותך! הח"ה ז"ל העריך מאוד בעלי ייסורים. [ודרך אגב, אם תלמד הרבה מוסר על בטחון, ולא תרצה כבוד, אתה יכול להוריד את סבלך מהייסורים כמעט לגמרי. תעשה כך ותהיה בשמחה לנצח!].

והמים "גברו" מאד מאד על הארץ – מנוחה ובטחון

ענין המבול. בא לרמז על סיבת חורבן העולם. מים זהו דוגמא לסתירה גמורה למנוחה, איפה שיש לו מקום, הוא בורח. פחו כמים. לעומת זאת, הארץ נחה לגמרי. יש כאן מלחמה שהקב"ה נתן למים להתגבר על הארץ. דור המבול נכשלו בגזל ועריות. שניהם הם בעומק, חסרון במנוחה. מי שאינו מכיר מקומו שלו ושל חבירו, גוזל ונואף. הם נענשו במים באופן של מבול, שהוא לשון בלבול כדכ' רש"י. הוא גם לשון בהלה, שהוא היפך המנוחה, מדה כנגד מדה. נח הוא היחיד שניצל מהמבול, כי כשמו כן הוא, איש מנוחה – המכיר את מקומו.

נח איש צדיק "תמים"

כתב בספר קב הישר. שהתמימות כוללת כל המדות טובות הקדושות. ולכן נקרא יעקב איש תם. וזהו מה שהתורה מדגישה על נח. ועי' פלא יועץ (ערך תמימות) וז"ל. ענין התמימות הוא שלא ישתדל לידע עתידות ע"י גורלות וכו' ולא יצטער צרת מחר, אלא ישליך על ד' יהבו. ולא ישתדל לידע מה שבלב חבירו, ולא ילך בדרך חריצות ורמאות לנטות אחרי הבצע, אלא יהיה מתהלך בתומו צדיק. ולא יחשוב על ענייני העוה"ז ועל ענייני פרנסתו, רק בתורת ד' יהיה חפצו, ובה יהגה יומם ולילה, וד' לא ימנע טוב להולכים בתמים, ודורשי ד' לא יחסרו כל טוב.

בבראשית למדנו ורוח אלקים מרחפת על פני המים. הרוח צריך להתגבר על התאוות שהם משולים למים, שאינם יודעים גבולות. וברש"י כ' כיונה המרחפת על קינה. ויש לפ' בד' רמז שיונה שנדבק לבת זוגו הוא שייך למנוחה, ויוכל להתגבר על המים – התאוות, זה היה לפני בריאת העולם. עכשיו שנברא העולם והתאוות גברו, חזרו המים של בראשית להתגבר על העולם. מנוחה בא ע"י תורה (עי' אוה"ח פרשת שמות שלצד שעם ישראל לא היו בני תורה, הגיע אליהם קוצר רוח). נח למד תורה ורש"י כ' דלא לכל הדורות הוצרכו לקשת כי דורו של חזקיהו ושל רשב"י צדיקים גמורים היו. וי"ל ע"י עמלם בתורה. רשב"י במערה וחזקיהו שנעץ חרב בביהמ"ד ואמר כל מי שאנו עוסק בתורה ידקר בחרב זו וכו'. ולא מצאו תינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בהל' טומאה וטהרה. – לא היו שייכים לתאוות. וירא מנוחה כי טוב. פי' רבינו בחיי מנוחה זהו הגיון בתורה, שצריכה מנוחת הגוף ויגיעת הנפש.

נח שלח את העורב והיא לא יצאה. העורב גוזל (ולכן הוא חשד את נח שרוצה לגזול את אשתו – הגנב חושד גם באחרים שהם כמותו). ואינו שייך למנוחה ואי אפשר לבנות עליו את העולם. אבל, היונה, שהיא נאמנת לזוגה – על ידה אפשר לבנות עולם של מנוחה.

ולפי"ז י"ל שלכן התורה אמרה נח איש צדיק תמים (עי' מסגרת). כיון שמדה זו, של תמימות, היא הביאה אותו למנוחה, והצילה אותו מגזל ועריות שבאים ממה שאין האדם שמח בחלקו ואז הולך אחר תאוותיו כמים.

התמים יודע שעקשנותו להדבק בד' יכול להיות קשה. אבל נאמנותו להשי"ת אינו נותן לו להרפות התחזקות בד'. ויתחזק דוד בד' אלקיו. וגם, הוא בטוח שד' יודע מה שטוב לו ועושה לו הטוב ביותר. הוא יודע ג"כ, שאם ימשיך לבטוח בד' הוא מובטח שבסוף הכל יהיה טוב!

ארבעה לימודים מהפרשיות לראות תמיד את הטוב

א. כל שיח השדה טרם יהיה בארץ כו' ואדם אין. רש"י מפרש – ואין מכיר בטובתן של גשמים. למדנו מכאן יסוד עצום. רק כאשר אתה מכיר טוב ומודה להשי"ת אז אתה מצליח. מצאנו אצל יהושע שעצר את השמש. הוא צוה: שמש בגבעון דום. דום היינו שתוק מלומר שירה. רואים מכאן שאם אין השמש שר שירה, הוא נעצר!! השמש שר ומהלל כסדר כמו שכתוב ממזרח שמש עד מבואו מהלל שם ד'. כשאתה מעריך את מה שיש לך אז העניינים מתחילים לזוז. מתי אנחנו מנענעים את הלולב? – כשאנו אומרים הודו לד' כי טוב – רק אז הלולב פועל את פעולתו!
ב. נח איש צדיק תמים היה בדורותיו. וברש"י ויש דורשים לגנאי. אילו היה בדורו של אברהם אבינו, לא היה נחשב לכלום. המרב"ם כתב שצדיק ורשע תלוי במשקל הזכויות והעבירות. אבל רש"י כאן מוסיף לנו נקודה חשובה. שאם ביחס למצב אתה טוב, אז אתה ג"כ נחשב צדיק. אם נולדת עם קושי או שיש לך קשיים, אז תדע שאתה צדיק!! בדור שלנו, שהוא כ"כ ירוד, כל אחד יכול להחשב צדיק ע"י הדברים הקטנים ביותר! א"כ תעשה לך חותמת של צדיק ותהנה!

ג. כי איש הרגתי לפעמי וילד לחבורתי. (פ' בראשית) תלמד מכאן איך להתמודד עם מכשול! למך היה כ"כ עצוב כשנודע לו שהרג את קין, עד שהכה כף אל כף מרוב צער, וספק את בנו ביניהם והרגו. מה אנו לומדים מכאן? אם נכשלת, אל תיבהל, ואל תאבד עשתונות. למך הצטער על העבר וקלקל את עתידו – בנו. לפעמים צער על מצב – אף אם זה ע"י טעות שלך, תדע שגם זה מן השמים ותמשיך לבנות את עתידך!

ד. ותקרא את שמו שת (בראשית) שממנו הושתת העולם (חז"ל). לאדם כבר היו שני בנים. וא' נהרג. וכבר עברו מאה ושלישים שנה, וכי עכשיו זמן להתחיל לבנות העולם?! אבן שתיה נמצא במרכז העולם. להראות לו: נכשלת? בסדר גמור! האבן שתיה הוא במקום המרכזי ביותר תתחיל עכשיו מחדש! זה סדר הדברים, כל יום תגיד: היום אני מציב את היסודות! ובסוף אתה תצליח!!

דוגמא נפלאה למנוחה: כשהייתי בירושלים בחג הסוכות, קבעתי לבקר את הצדיק רבי חיים צבי פויגל בחול המועד. הוא אמר לי מראש, שאין לו הרבה זמן, ובכל זאת יקצה לי מזמנו. דברנו כחצי שעה בלימוד, ודאגתי שאני דואג מזמנו. אבל הוא היה כל כך רגוע כאילו אין לו מה לעשות, רק לדבר איתי. שאלתי אותו על זה, ואמר לי שלמד מרבו הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל שאנחנו לא מנהלים את חיינו, הקב"ה הוא המנהל. ובשום מצב אין לנו להיות לחוצים, ובסוף הכל מסתדר. זהו הנהגה של בעל בטחון אמיתי – ונקרא בחוה"ל - מנוחת נפש הבוטח.

והנה שבת הוא כ"כ חזוב לנו ועיקר ענין השבת הוא מנוחה ובטחון. כמבואר במנוחה של שבת. אפשר לעבוד על מנוחה במשך היום, למשל, כשאתה מתפלל תתרכז במילים שאתה אומר, בלי שהמחשבות ירצו כמו מים. אני מכיר אברך שתמיד במנוחה, והוא סיפר לי שהתפלל על זה הרבה שנים. (הוא התפלל במיוחד שיהיה לו סבלנות לחברותא שלו).

להעריך רצון טוב:

אני מכיר יהודי ששם לב שכמעט ואינו מודה להשי"ת. הקבלה הראשונה שלו באלול היה להודות ולהודות. אח"כ הוא הרגיש שיש לו קושי בהערכת מעלותיו. ולכן החליט להודות להשי"ת על כל הרצונות הטובות שיש לו!
* תודה לך השם על רצוני ללמוד יותר, * על רצוני לתת יותר צדקה * על רצוני לעסוק יותר בחסד, * על רצוני לא לכעוס, * על רצוני ללמוד מוסר * על רצוני להיות במדרגה יותר גבוהה, * על רצוני לא להיות בעל תאוה! וכו' וכו'. בספה"ק (ע"י יערות דבר ח"ב דרוש ב') מבואר שהרצון לקיים מצוה כשא"א לקיימה, יש לו משקל יקר מאוד בשמים, עוד יותר מהקיום של המצוה.

הוא לא הודה להשי"ת דוקא על התוספות הגדול שזכה ללמוד, ולהבין אחרי עמל ויגיעה. אלא אף על תוספות קטן וקל! לצערינו אין אנו מעריכים מספיק "מצוות קטנות", ואנחנו צריכים לשבור את טבעינו שנוטה לזלזל בחשיבותינו ובהצלחתינו. ההודאות האלה שינו את חייו של היהודי הנ"ל, והוסיפו לו שמחה מיוחדת בקרבת ד'. וזה מזכה אותך בשכר פי אלף בכל המצוות כשאתה מקיימם בשמחה (אורחות צדיקים, שער השמחה). וזה גם נחשב שבירת המדות, כיון שהוא נגד הטבע! (שזהו עיקר חיות האדם – הגר"ח במשלי ד' י"ג).

תזכור שלמילים יש כח עצום. אם אתה כסדר מבטא מחשבות חיוביות [ומודה עליהם] כמה חשיבות יש לרצונותיך, ולהתאמצויותיך [אף אם אתה לא מרגיש כך באמת] כעבור תקופה זה ישפיע עליך. ושכרך לא ישוער כיון שאתה עובד ד' באמת!

היונה ועלה הזית - יהיו מזונותי מרורין כזית בידו של הקב"ה, ולא יהיו מתוקים מדבש ע"י בשר ודם (רש"י)

סיפורי נובהרדוק על הנעימות וההנאה מקרבת ד' שע"י בטחון

- בספר "מופת יחזקאל" על המשגיח זצ"ל מסופר, שכידוע היה תמיד יראת הרוממות השרויה ברמ"ה איבריו ושס"ה גידיו נראה על פניו. ופעם אחת נכנס בחור לחדרו בישיבת פוניב'ז וראה אותו מחייך, ולבש עוז ושאל, מפני מה רבינו מחייך. ענה לו: כשהייתי משגיח במיר כמעט לא קבלתי משכורת, מפני גודל מצוקת הישיבה, והיה לי בטחון בד' שיזמין לי פרנסה ממקום אחר, אבל כשנכנסתי לישיבת פוניב'ז, קבלתי משכורת מידי חודש בחדשו, וחסר לי הבטחון בד'. והנה עכשיו בחסדי השי"ת, זה כבר שמונה חדשים שלא קבלתי משכורת מהישיבה (מפני לחץ גדול של חובות), וקבלתי בחזרה את בטחוני ואמונתי בד', שיזמין לי פרנסה ממקום אחר, ולכן שמחתי שמחה גדולה מאוד!

- סיפור נוסף** על המשגיח ר' יחזקאל זצ"ל. שסיפר אחד מתלמידי הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל. הם ישבו בביהמ"ד בירושלים, כשלושה חדשים לאחר שהמשגיח עבר ממיר בירושלים לפוניב'ז בבני ברק. ופתאום נכנס המשגיח לביהמ"ד. ושאלה בפיו לרבי שמואל, זה כבר החודש השלישי שאינו מקבל משכורת מהישיבה, וכבר באו מים עד נפש. האם מוטל עליו להשתדל, ולהודיע להנהלת הישיבה, או שמדת הבטחון מחייבת שימשיך לבטוח בד'. ענה רבי שמואל: מצד דין תורה ודאי מותר לך להשתדל, אך לפי מדרגתך העליונה בעבודת השם, ראוי לך שלא תשתדל, אלא להמשיך לבטוח בד'. (בנובהרדוק היו אומרים: בטחון חייב להביא תוצאות, אלא שלפעמים צריך עקשנות בבטחון עוד שעה ועוד שעה, עד שהישועה תגיע). רבי חצק'ל קיבל את דבריו. **למחרת**, הגיע שליח, והביא לו משכורת שלימה של ג' חדשים! הוא התנצל, שהיה צריך להביא לו מדי חודש בחודש, אבל היה זקוק מאוד לכסף, והיה בטוח שלמשגיח יש הרבה "פיצויים" מישיבת מיר בעזבו משם לפוניב'ז, ולכן יוכל הוא "ללות" הכסף לתקופה זו, ועכשיו שרווח לו בא להחזיר, רבי חצק'ל שמח שמחה גדולה ואף סיפר לרבי שמואל. אילו היה מודיע להנהלה, הרי בודאי שהיו מפטרים את השליח מעבודתו, ועי"ז היה מאבד פרנסתו, ובזכות בטחונו בד', זכה להציל יהודי מהפסד פרנסתו....!

- עשרה תלמידי נובהרדוק היו בבית הבדידות יחד עם רבם הסבא מנובהרדוק. זה כבר ג' ימים ולילות שלא בא אוכל ומשקה לפיהם, הם חיו "מסוגיא דמיטב", "ומשער הנקיות", - על עושר קירבת מוצא פי ד' הם חיו! ביום הרביעי, בחורים כבר מוטלים מזי רעב על הקרקע, כשביתן הבדידות היה מיטלטל בין ייסורי רעב לייסורי הגעגועים האלקים הזדמן להם באופן פלאי, איכר יהודי כשהוא משתומם על המחזה, ונחפז להחיותם בלחם. זו היתה לכאורה שעת נצחונה השלם של מדת הבטחון, של ה"יקוב הדין" הנובהרדוקאי! בחורים התהלכו בהתרוממות הרוח, אבל רבי יוזל (הסבא) עצמו, התהלך כנוף, והסביר "הרי היינו במצב של אין עוד מלבדו, ש-ישקיני מנשיקות פיהו- החיה את דמינו, ללא חציצה ומחיצה, כל אבר רעב שבגופינו, תסס בעושר ההכרה שרק הבורא ית' בידו להעניק לו חיות, והנה, במה החלפנו את הקרבה זו, א שטיק ברויט - חתיכת לחם! מה גודל הבזיון!...."

זו מדרגה גבוהה מאוד. אבל גם בדרגות נמוכות יותר, אדם יכול לבא להכרה: **שבנסיון יש הנאה לאדם במה שזכה לכבוש את טבעו. וכשהוא חושב שרוצה רק את השי"ת ולא את הטבע, זה מביא לו שמחה פנימית!**

- חניכי נובהרדוק, שעוברים נסיונות גדולים, לומדים עוד ועוד על בטחון, וכשמגיעים לפסגת הקושי, הם שותים יחד לחיים! להראות שמחתם בעמידתם בנסיון. ועי"ז לפעמים הם זוכים לנסים גדולים! לפעמים מיד, ולפעמים לאחר עקשנות במדת הבטחון. הם שמים לב לכל ישועה קטנה, שהוא כסימן להם שהישועה הגדולה בדרך! הם יודעים שהרבה פעמים ישועות מגיעים "לאט אבל בטוח".